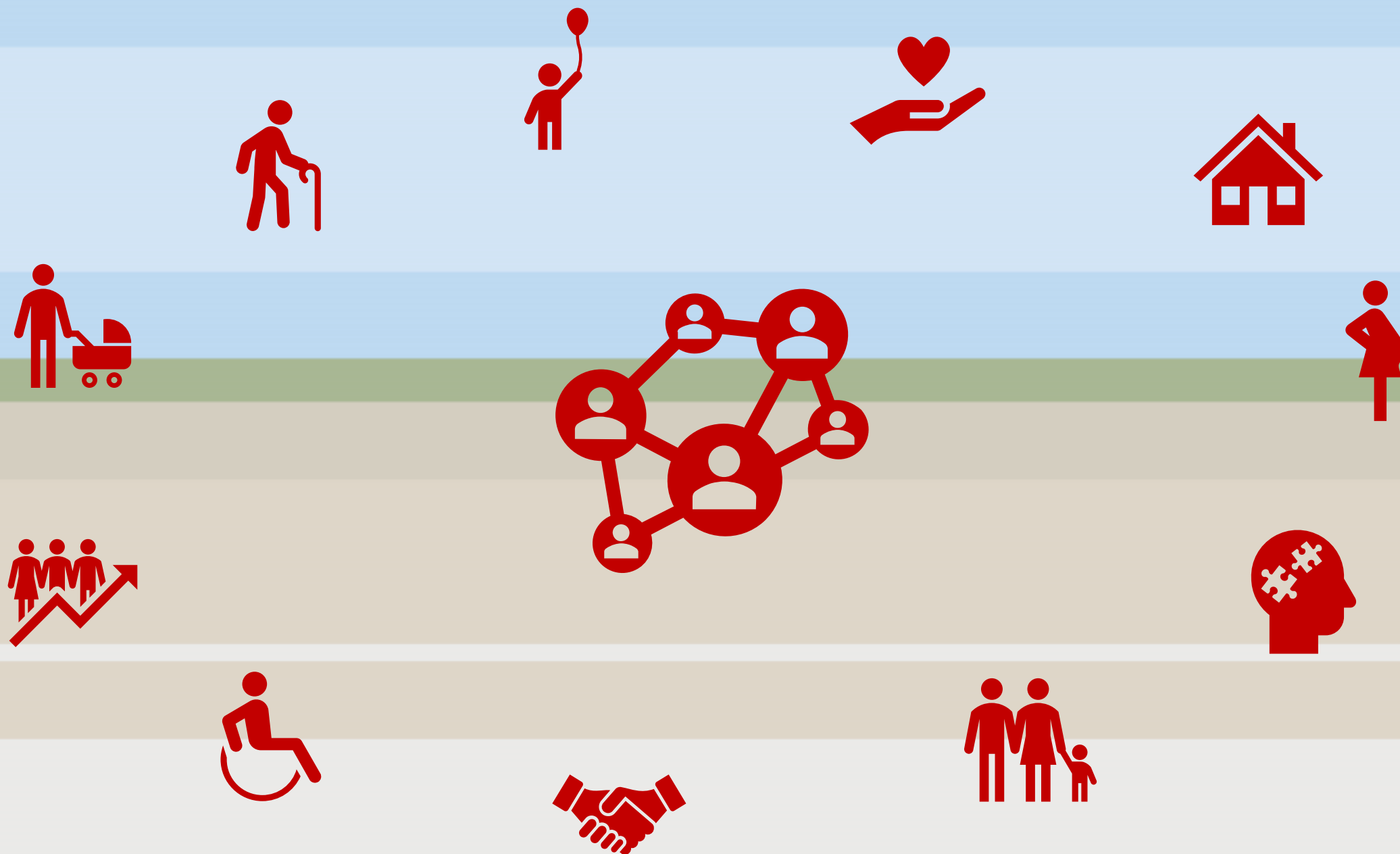

Evaluatie Sociaal Domein

Inleiding

Het vorige beleidsplan Sociaal Domein (*3D Beleidsplan, 2014*) is opgesteld in de aanloop naar en ter voorbereiding op de drie decentralisaties in het sociaal domein. Het is een regionaal (Kop van Noord-Holland) plan dat is gericht op het uitvoeren van de nieuwe taken en de gemeentelijke werkwijze.

Het sociaal domein is de afgelopen zes jaar volop in beweging geweest, waardoor dit plan aan vernieuwing toe is. Na een eerste periode van bouwen aan de basis en de start van de daadwerkelijke transformatie, zijn we toe aan een nieuwe visie en daaruit voortvloeiende uitvoeringsprogramma's voor het sociaal domein op Texel. Beleid waar meer aandacht is voor de lokale vraagstukken en doelen, en die voortbouwt op de ingezette transformatie.

Met deze evaluatie kijken we eerst terug: Waar hebben we de afgelopen jaren op ingezet? Wat zijn de belangrijkste resultaten? En waar liggen de aandachtspunten voor de komende periode?

Opbouw Evaluatie

De evaluatie is ingedeeld rond de thema's Jeugd, Participatie, Maatschappelijke ondersteuning, Gezondheid en Organisatie.

Per thema geven we steeds een beknopte evaluatie. Het zijn veelomvattende thema's binnen een werkveld met een dynamisch karakter. Voor de leesbaarheid is daarom voor deze beknopte weergave gekozen.

De doelen in met name het 3D Beleidsplan zijn vaak instrumenteel (*hoe gaan we het doen?*) en minder inhoudelijk (*wat willen we bereiken?*). De doelen zijn daardoor niet goed meetbaar wat een evaluatie op bereiken van deze doelen bemoeilijkt.

Naast het 3D Beleidsplan is een aantal andere beleidsstukken uit het sociaal domein gebruikt voor deze evaluatie.

In bijlage 1 is een overzicht van de raadsbesluiten, amendementen en moties vanaf 2015 opgenomen.

Toekomstschets Sociaal Domein

Deze evaluatie is de eerste stap om te komen tot een nieuwe visie op het sociaal domein. Deze visie wordt op hoofdlijnen verwoord in de 'Toekomstschets Sociaal Domein'.

Deze Toekomstschets, met als bijlage de cijfermatige 'Staat van Texel' wordt gelijktijdig met deze evaluatie ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Gebruikte documenten

- Strategische visie sociaal domein: Voor elkaar / met elkaar (2013)
- Uitvoeringsdocument Sociaal Domein: Met kop en schouders (2013)
- 3D Beleidsplan: Op weg naar een zorgzame samenleving (2014)
- Minimabeleid (2015)
- Beleidsplan Schulphulpverlening (2017)
- Uitvoeringsplan Schuldhulpverlening (2018)
- Kader mantelzorg en vrijwilligerswerk 2016-2020 (2016)
- Samen leven op Texel (2012)
- Nota Voorschoolse Educatie (2019)
- Zorg voor de jeugd op Texel (2013)
- Actieplan gezondheidsbeleid 2018-2022 (2018)

De *Strategische visie sociaal domein*, het *3D Beleidsplan* en het *Uitvoeringsdocument Sociaal Domein* bevatten belangrijke uitgangspunten over hoe om te gaan met de nieuwe taken en verantwoordelijkheden – er waren daarmee een waardevol handvat -, maar zijn er weinig meetbare resultaten in opgenomen. Daarnaast mist de aansluiting op de lokale situatie, ook omdat de stukken samen met de drie andere gemeenten uit de Kop van Noord-Holland opgesteld zijn.

De afgelopen jaren is veel werk verzet in het inrichten van een sterk Sociaal Team dat aansluit op de lokale vraag vanuit de samenleving. De verschillende nieuwe taken zijn goed ingebed en het leveren van maatwerk voor de inwoners is een belangrijk uitgangspunt. Het Sociaal Team werkt integraal, omvat meerdere disciplines en is door hun jarenlange ervaring en kennis in staat om de inwoners goed van dienst te zijn. Dit uit zich ook in de beoordelingen in de jaarlijkse cliënttevredenheidsonderzoeken. Verbeterpunten vinden we in heldere communicatie - in goed leesbaar taalgebruik - en een efficiëntere (administratieve) uitvoering.

Er wordt lokaal veel samengewerkt. Dit uit zich duidelijk op het gebied van preventie. Daarnaast stemmen we af plaats met huisartsen, lokale zorgaanbieders en de sport- en cultuursector.

De Coalitie Positieve Gezondheid en het Texelzorgoverleg zijn waardevolle lokale structuren voor afstemming en samenwerking.

Lokale samenwerking komt concreet tot uitvoering in de samenhangende netwerkaanpak voor kwetsbare inwoners, waarbij een groot aantal (lokale) partijen een convenant heeft gesloten over de wijze van samenwerken. Aandachtspunt voor de toekomst is het maken van duidelijke afspraken over de rol en positie van de gemeente en partners bij lokale samenwerking.

Ook regionaal heeft actieve samenwerking zijn meerwaarde bewezen. Goede voorbeelden zijn de Transformatieagenda Jeugd, de regionale netwerksamenwerking over vroegtijdig schoolverlaten en leerplicht, en de inkoop samenwerking. Steeds wordt de afweging gemaakt of regionaal samenwerken toegevoegde waarde of dat het beter is een onderwerp lokaal op te pakken. Door de kleine schaal en sterke lokale binding kunnen in sommige gevallen op Texel sneller stappen gemaakt worden en lopen we voor op de regio. Dan kan het beter zijn de lokale samenwerkingen verder te versterken. Op andere onderwerpen hebben wij niet alle disciplines zelf in huis of kunnen er betere resultaten behaald worden door samen te werken. Ook in de toekomst blijven we hierin continu afwegen.

Financieel kunnen we stellen dat we grip hebben gecreëerd op de uitgaven in het sociaal domein. Dit blijft een wankel evenwicht waarbij (niet-beïnvloedbaar) rijksbeleid, demografische en economische ontwikkelingen of zware zorgvragen grote invloed kunnen hebben op de uitgaven. Goede monitoring is een blijvend aandachtspunt.

Kern

Preventie en vroegsignalering helpen zware zorg voorkomen. Als er wel hulp en zorg nodig is voor jeugdige inwoners is deze zo veel mogelijk dichtbij huis geregeld, maar regionaal waar dat niet lukt. 9,2% van de Texelse jongeren ontvangt een vorm van jeugdhulp, dat is onder het landelijk gemiddelde (10,5%).

Wat wilden we bereiken?

- We maken afspraken met andere verwijzers (o.a. huisartsen) over de toegang tot jeugdhulp
- We doen zoveel mogelijk lokaal; specialistische vormen van hulp organiseren we (boven)regionaal
- Jeugdhulp is zoveel mogelijk ambulant (in de eigen omgeving) en zo min mogelijk met verblijf
- We zetten in op preventie en vrij toegankelijke voorzieningen om zo duurdere ondersteuning te voorkomen
- Jongeren hebben voldoende ontwikkel mogelijkheden.

Preventie

Vroeg inzetten op preventie op het gebied van gezonde leefstijl, alcohol en middelengebruik en sport en bewegen heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van een kind. De IJslandse aanpak is een van de methodes om hier aandacht aan te besteden. Preventie gaat verder dan het geven van voorlichting. Deelname aan sport, cultuur en ontspanning zorgen voor een prettige leefomgeving en zorgen voor uitdaging.

Kwaliteit

De Texelse inwoners zijn over het algemeen tevreden over de hulp die zij gekregen hebben. De waardering voor de dienstverlening van het Sociaal Team neemt toe.

Regionale samenwerking

Door intensieve samenwerking in de regio kunnen jongeren steeds eerder hulp ontvangen. Hierdoor kunnen meer jongeren thuis blijven tijdens het hulptraject.

Samen voor de jeugd op Texel

We hebben het lokaal goed georganiseerd. Er is inzicht in welke partijen er op Texel zijn, welke hulp zij kunnen bieden en hoe dat het best aansluit op de hulpvraag van de inwoners. Het jongerenwerk, het sociaal team, onderwijs en de zorgaanbieders werken nauw samen. Het doel daarvan is om gezamenlijk het aantal jongeren dat professionele hulp nodig heeft omlaag te brengen en om te voorkomen dat problemen groter worden.

De inzet van een Praktijkondersteuner Kind & Jeugd bij de huisartsen is hier een goed voorbeeld van.

Aandachtspunten voor de toekomst

- Instroom Jeugd GGZ: dit is de grootste groep binnen de jeugdhulp.
- Verbinding tussen jeugdhulp, onderwijs, sport, cultuur, etc.
- Behouden en versterken lokaal (zorg)aanbod en voorzieningen

Kern

Actieve inzet, samen met De Bolder, op re-integratie heeft geleid tot het terugbrengen van het aantal uitkeringen met 15-20% (aantal fluctueert maandelijks)*. Door goede samenwerking met lokale partners is er meer aandacht voor de tijdige signalering van geldzorgen en schulden, wat helpt om het taboe langzaam te doorbreken. Kinderen kunnen extra ondersteuning krijgen vanuit het Kindpakket.

Wat wilden we bereiken?

- We zetten in op het bevorderen van (arbeids)participatie
- Door inzet op preventie en tijdige signalering voorkomen we waar mogelijk problematische situaties
- Er is speciale aandacht voor kinderen, chronisch zieken en mensen met een beperking
- We zetten extra in op heldere communicatie rondom schulden en schuldhelpverlening
- We werken samen met (lokale) partners bij het herkennen van signalen bij (geld)zorgen.
- Nieuwkomers (statushouders) worden ondersteund bij hun vestiging op Texel

Arbeidsmarkt en participatie

Bij het bevorderen van arbeidsparticipatie is actief samengewerkt via o.a. het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid (RPA), het werkgeversservicepunt (WSP) en met het onderwijs. Goede ondersteuning en advisering van werkgevers en een focus op het terugdringen van voortijdig schoolverlaters dragen samen met actieve ondersteuning van inwoners vanuit het Sociaal Team bij het terugdringen van het aantal uitkeringen.

Minimabeleid en schuldhelpverlening

Actieve communicatie over het minimabeleid en (het voorkomen) van schulden heeft bijgedragen aan betere bekendheid en samenwerking (met lokale partners) rond het onderwerp – bv. via de campagne ‘Grip op de Knip’. Voor kinderen in minimagezinnen is het kindpakket ontwikkeld. Er is actief gebruik gemaakt van collectieve (aanvullende) ziektekostenverzekering.

Leer-werkbedrijf De Bolder

De Bolder is de belangrijkste partner bij de uitvoering van de Participatiewet. Zij hebben zich ontwikkeld van klassiek SW-bedrijf naar een breed leer-werkbedrijf met een waardevol aanbod aan o.a. trajecten, jobcoaching, ondersteuning van nieuwkomers en beschutte werkplekken. Een aanzienlijk deel van die inwoners die via de Bolder begeleid wordt, is de afgelopen jaren uitgestroomd naar werk. Bijzonder is de afspraak t.a.v. beschut werk: er wordt geen wachtlijst gehanteerd, waardoor allee inwoners die hiervoor in aanmerking komen ook daadwerkelijk een beschutte werkplek krijgen bij De Bolder.

Aandachtspunten voor de toekomst

- Verder doorbreken van taboe rond geldzorgen en schulden
- De Bolder als gezond breed leer-werkbedrijf voor alle Texelaars
- Duidelijke toegevoegde waarde van (boven)regionale samenwerking voor werkgevers en werknemers op Texel.

** Recente toename van het aantal uitkeringen a.g.v. de Coronapandemie is buiten beschouwing gelaten*

Kern

Een groeiende groep inwoners maakt gebruik van ondersteuning vanuit de Wmo. De opdracht van de gemeente wordt breder en het aandeel inwoners met een hulpvraag neemt toe. Financiële belemmeringen om ondersteuning te vragen zijn grotendeels weggenomen. Inwoners zijn over het algemeen tevreden met de ondersteuning (90%).

Wat wilden we bereiken?

- Inwoners die het (tijdelijk) niet zelf redden ondersteunen we bij het (weer) volwaardig mee kunnen doen
- Overbelasting van mantelzorgers wordt tijdig herkend
- De sociale omgeving helpt inwoners zo lang mogelijk zelfstandig mee te doen
- We bieden vraaggerichte, effectieve en integrale ondersteuning
- We bevorderen sociale samenhang, leefbaarheid en toegankelijke voorzieningen
- We zetten in op het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling

Inkoop maatwerkvoorzieningen

We hebben steeds gezorgd dat er een dekkend aanbod van hulp en ondersteuning is ingekocht (regionale samenwerking). Het abonnementstarief per 2019 heeft geleid tot meer aanvragen (m.n. huishoudelijke hulp) en verminderde inkomsten uit de eigen bijdrage. De AMvB reële tarieven heeft geleid tot hogere (uur)tarieven voor zorg en ondersteuning en zorgt daarmee, samen met demografische ontwikkelingen, voor financiële druk.

Sociale Basis

Voor een sterke sociale basis (algemene voorzieningen) hebben we subsidierelaties met diverse (lokale) partners, waaronder Stichting Texels Welzijn. Dit laagdrempelige aanbod helpt om vragen vroegtijdig te signaleren en zwaardere vormen van hulp te voorkomen. Dit gaat over o.a. activiteitenaanbod maar ook over de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

Kwetsbare inwoners en Beschermd Wonen

Door zorgen om kwetsbare inwoners voor wie het reguliere aanbod niet werkt, hebben we een netwerkaanpak ontwikkeld met vele partners. Het gaat dan om inwoners die bv. verward gedrag vertonen of aan de rand van de samenleving staan. Regionaal bereiden we de decentralisatie Beschermd Wonen voor, met als doel dat mensen meer in hun eigen omgeving ondersteund worden ipv naar een woonvoorziening gaan.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Het aanbod onafhankelijke cliëntondersteuning is uitgebreid en er zijn nadere afspraken gemaakt over wat het inhoudt. Inwoners worden actief op de mogelijkheden gewezen.

Aandachtspunten voor de toekomst

- Betaalbare zorg en ondersteuning a.g.v. vergrijzing en rijksbeleid
- Toename van kwetsbare inwoners (o.a. verward gedrag, dak- en thuisloosheid)
- Versterken aanbod in de sociale basis

Kern

Gezondheid is een overkoepelend thema dat binnen het hele sociaal domein terugkomt. Op Texel werken we, samen met veel lokale partners, vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Hierin zien we gezondheid niet als het ontbreken van ziekte, kijken we breder naar een betekenisvol leven en veerkracht. Ook de deelname in de GR GGD is onderdeel van het thema gezondheid.

Wat wilden we bereiken?

- Verlagen middelengebruik onder jongeren
- Gezonde leefstijl bevorderen
- We stimuleren ontmoeting
- We ontwikkelen een actuele sociale kaart (Texelkompas)
- Bij gezinsproblematiek (o.a. scheiding, schulden) wordt vroegtijdig ondersteuning geboden
- Scholieren krijgen een doorgaande leerlijn mediawijsheid aangeboden
- We werken samen in de GR GGD voor het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheid

Gezonde leefstijl

Een gezonde leefstijl draagt bij aan gezond opgroeien en ouder worden. Voor jeugdigen hebben we hier de afgelopen jaren aan gewerkt middels de pilot IJslandse aanpak. Belangrijk element hierin is het omlaag brengen van het middelengebruik onder jongeren. Ook het regionale programma 'In control of alcohol & drugs' draagt bij aan dit doel. Voor alle leeftijd is ingezet op een breed en goed toegankelijk aanbod van sport en bewegen, onder andere via combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en Texels Welzijn.

Positieve gezondheid

Gezondheid is niet de afwezigheid van ziekte, maar kan voor iedereen een andere betekenis hebben. Het gaat daarmee ook over onder andere mentaal welbevinden en meedoen. Dit doen we op Texel samen met veel partijen in de Coalitie Positieve Gezondheid. En in de Kop van Noord-Holland via het convenant Noordkop Gezond voor Elkaar.

GGD Hollands Noorden

In de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden werken we samen aan de wettelijke taken vanuit de Wet Publieke Gezondheid. Bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg (oa. consultatiebureau), het rijksvaccinatieprogramma en de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Ook Veilig Thuis en de Wet verplichte GGZ worden door de GGD uitgevoerd (via een aparte DVO).

De gezondheidspeilingen van de GGD onder jeugdigen, jongvolwassenen en ouderen zijn belangrijke bronnen van beleidsinformatie voor de gemeente. Ze geven periodiek een goed beeld van hoe het met onze inwoners gaat.

Aandachtspunten voor de toekomst

- Vervolg op de pilot IJslandse aanpak: brede preventie-aanpak
- Texelbreed samenwerken aan Positieve Gezondheid
- Actieve sturing op de GGD
- Noodzaak tot een aparte nota gezondheidsbeleid? (naast het beleid sociaal domein)

Kern

Het Sociaal Team heeft zich ontwikkeld tot een daadkrachtig team dat dicht bij de inwoners staat. De Texelse inwoners zijn over het algemeen tevreden over de hulp die zij gekregen hebben van de gemeente. Het brede takenpakket draagt bij aan een effectieve ondersteuning van de Texelse inwoners, binnen de inhoudelijke én financiële kaders die er gelden.

Wat wilden we bereiken?

- Het Sociaal Team (ST) is een sterke partner op het eiland, opdrachtgever voor aanbieders, en voert regie op de geboden zorg
- Het ST heeft als taken:
 - *Toegang tot maatwerkvoorzieningen*
 - *Preventie en vroegsignalering*
 - *Kortdurende licht ambulante ondersteuning*
 - *Regievoering*
- We werken samen met Den Helder voor de backoffice via een DVO
- Voor het inkopen van zorg en ondersteuning werken we (boven)regionaal samen, maar de zorg wordt zoveel mogelijk lokaal geleverd.

Integraal werken

Er wordt wets-/domeinoverstijgend gewerkt. Aandachtspunt hierbij is steeds de privacy van de inwoner. De verdere versterking van het integraal werken is een ontwikkelpunt. Hierbij kunnen meer uniforme werkwijzen en heldere werkprocessen helpend zijn.

Maatwerk

Bij het beoordelen van een (aan)vraag wordt gekeken naar het belang van de inwoner: we doen wat nodig is en wat werkt. Dit sluit aan bij het gedachtegoed van de omgekeerde toets. Dit is een kansrijke ontwikkeling die nadere uitwerking en inbedding verdient.

Regievoering

Het blijkt waardevol dat het Sociaal Team de rol van procesregisseur pakt, en dat zorgaanbieders met name de rol van casusregisseur pakken.

Regionale samenwerking

Samenwerking in de Kop maakt dat we ook als kleine gemeente kunnen bogen op voldoende kennis en expertise op bv. het gebied van inkoop en contractmanagement, zonder dat het lokale uitvoering in de weg staat.

Financiële beheersbaarheid

De beheersbaarheid van de kosten in het Sociaal Domein is met name de eerste jaren na de decentralisaties een uitdaging gebleken. Het behouden van deze grip op de uitgaven door goede monitoring is een blijvend aandachtspunt.

Preventie en vroegsignalering

Voor de tijdige en effectieve ondersteuning van inwoners is het belangrijk om op vindplaatsen (bv. het onderwijs) aanwezig te zijn. Ook de samenwerking met andere gemeentelijke afdeling en maatschappelijke partners helpt om vragen in een vroeg stadium in beeld te krijgen en zo de inzet van zwaardere vormen van zorg en ondersteuning te beperken.

Aandachtspunten voor de toekomst

- Financiële beheersbaarheid bij niet-beïnvloedbare ontwikkelingen (bv. vergrijzing, gevolgen van rijksbeleid zoals het abonnementstarief)
- Efficiëntere (administratieve) uitvoering
- Heldere communicatie met inwoners
- Formatie die past bij de omvang van de opdracht
- Goede balans tussen lokaal en regionaal.

.txl Bijlage 1: Overzicht besluitvorming Sociaal Domein 2015 – 2020*

2020:

- [Deelneming GGD in werkgeversvereniging voor niet-gemeenten](#) (26 februari 2020)
- [Gezamenlijk rapport rekenkamercommissie: Financiële risico's in perspectief \(GGD\)](#) (16 september 2020)
- [Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling](#) (21 oktober 2020)
- [Wijziging gemeenschappelijke regeling GGD HN](#) (16 december 2020)

2019:

- [Uitvoeren beleid voorschoolse educatie 2019](#) (27 februari 2019)
- [Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019](#) (29 mei 2019)

2018:

- [Motie Sociale kredieten moeten veel socialer](#) (21 februari 2018)
- [Oprichting coöperatie GGD \(wensen en bedenkingen\)](#) (14 maart 2018)
- [Plan van aanpak Beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2018-2020: Thuis in de buurt](#) (14 maart 2018)
- [Intrekken verordening kwaliteitsregels peuterspeelzaalwerk](#) (18 april 2018)
- [De gemeente ondersteunt mensen bij het zoeken van \(betaald\) werk \(Verordeningen Participatiewet\)](#) (18 april 2018)
- [Vitaal Texel: kwaliteit van leven bevorderen \(Actieplan gezondheidsbeleid 2018-2022\)](#) (23 mei 2018)

2017:

- [Beleidsplan schuldhulpverlening 2017-2020](#) (15 februari 2017)
- [Bekostiging kindertelefoon, St. Sensor en St. AKJ](#) (24 mei 2017) [NB. Landelijke bekostiging is achteraf toch voortgezet]
- [Motie 'de Texelse Jeugd verdient meer geluk'](#) (12 juli 2017)
- [Vangnetregeling Participatiewet](#) (19 december 2017)
- [Motie Een verse maaltijd is een ouderenrecht](#) (20 december 2017)

2016:

- [Kader mantelzorg en vrijwilligerswerk 2016-2020](#) (15 juni 2016)
- [Derde wijziging GR GGD HN](#) (15 juni 2016)
- [Motie GR GGD: Meer grip i.p.v. minder](#) (15 juni 2016)
- [Vaststellen geactualiseerde verordeningen maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp](#) (26 oktober 2016)

2015:

- [Motie opschorten ouderbijdrage jeugd GGZ](#) (17 maart 2015)
- [Minimabeleid 2015 \(incl. amendement\)](#) (15 april 2015)
- [Oprichting van en deelname in coöperatie GGD Support Centrum](#) (wensen en bedenkingen) (17 juni 2015)
- [Verordening Participatiewet re-integratie en gesubsidieerde arbeid](#) (17 juni 2015)
- [Initiatiefvoorstel Meer Texelse zomerkampen](#) (1 juli 2015)
- [Amendement kosten GPK onderdeel minimabeleid](#) (10 november 2015)
- [Verordening Adviesraad Sociaal Domein](#) (16 december 2015)

* P&C documenten van de gemeente, Bolder, GGD en Veilig Thuis zijn in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.